

ת"פ 35202/10/16 - פרקליטות מחוז מרכז נגד אורן זרוג, ניסן ברנס, עותניאל מדר, עובדיה כהן, יגאל עקליאן

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 35202-10-16 פרקליטות מחוז מרכז נ' זרוג ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק
פרקליטות מחוז מרכז

המאשימה

נגד

1. אורן זרוג
2. ניסן ברנס (עציר)
3. עותניאל מדר
4. עובדיה כהן
5. יגאל עקליאן

הנאשמים

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד טל פילברג

הנאשם 3 בעצמו

ב"כ הנאשם 3 עו"ד שוורצבאום

גזר דין - נאשם 3

מבוא

1. בלילה שבין יום 22.6.15 ויום 23.6.15 קרס מתקן התאורה המרכזי שהיה מותקן באולם האירועים "עדיה", וזאת במהלך חתונה שנערכה באולם. קריסת המתקן המרכזי גרמה למותה של המנוחה אביבה חיון ז"ל ולחבלתם של 17 משתתפים נוספים.
2. כתב האישום הוגש נגד חמישה: נאשם 1, אורן זרוג, מנהל התאורה באולם (להלן - "זרוג"); נאשם 2, ניסן ברנס, פועל שעסק, בין היתר, בהתקנת המתקן שקרס (להלן - "ברנס"); נאשם 3, עותניאל מדר, מהנדס הקונסטרוקציה שנתן אישור בטיחות למתקן (להלן - "מדר"); ונאשמים 4 ו-5, עובדיה כהן ויגאל עקליאן, מבעלי האולם (להלן - "כהן ועקליאן" בהתאמה).

3. בהכרעת דין מיום 22.1.19, שניתנה לאחר ניהול הוכחות, הורשעו זרוג ומדר בעבירה של גרם מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, ובעבירה של גרם חבלה ברשלנות, לפי סעיף 341 לחוק העונשין.
4. מדר הורשע מכוח אחריותו כמהנדס קונסטרוקציה שסיפק אישור על בטיחות מכלול מתקני התאורה, לרבות המתקן המרכזי שקרס.
- בהכרעת הדין נקבע, כי מדר סטה סטייה גבוהה מנורמת ההתנהגות הנדרשת ממנהנדס קונסטרוקציה. הסטייה מנורמת ההתנהגות באה לידי ביטוי בכך שמדר ציין, כי מתקני התאורה אינם מהווים סכנה, למרות שלא ערך בדיקה ראויה של המתקן, לא ציין מפורשות כי האישור לא כולל את המתקן המרכזי או את החלקים הדינמיים שבו וגם לא התריע כי יש צורך בבדיקה של מהנדס מכונות ובודק מוסמך. כן נקבע, כי אלמלא סטה מדר מנורמת ההתנהגות הראויה, לא היה ניתן אישור למתקן וממילא המתקן לא היה מופעל, לא היה קורס ולא היה מוביל למות המנוחה ולחבלתם של 17 אנשים נוספים.
5. כהן ועקליאן הורשעו, לעומת זאת, לפי הודאתם במסגרת הסדר טיעון. בית המשפט (כבוד השופט מנחם מזרחי), בגזר דינו מיום 25.12.16, הטיל על כהן מאסר לתקופה של 6 חודשים, בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 50,000 ₪ למשפחת המנוחה. על עקליאן הטיל בית המשפט מאסר לתקופה של 3 חודשים, בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 25,000 ₪ למשפחת המנוחה.
6. ברנס זוכה מכל אשמה.
7. לאחר הכרעת הדין וימים ספורים לפני גזר הדין - שהיה קבוע ליום 26.5.19 - הגיש מדר בקשה "להגשת ראייה מזכה". מטעם זה ביקש מדר לדחות את גזר הדין בעניינו. זרוג ביקש, לעומת זאת, לשמע את גזר דינו.
8. בגזר דין מיום 26.5.19 הוטל על זרוג מאסר לתקופה של 6 חודשים שיבוצע בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 10,000 ₪.
9. הבקשה להגיש ראייה נדונה ונדחתה בהחלטה מיום 31.5.19. מכאן, גזר הדין בעניינו של מדר.

תמצית הכרעת הדין

10. לפי הכרעת הדין, במתקן התאורה נפלו כשלים הנדסיים שהובילו לקריסתו. הכשלים ההנדסיים לא עמדו בחלל ריק והם תוצר של כשלים שעניינם בתהליך תכנונו, הקמתו והתקנתו של המתקן המרכזי. הכשלים ההנדסיים מקורם, בה בעת, בכשלים שעניינם בניהול ובחלוקת אחריות. עוד מקורם של הכשלים ההנדסיים ברצף של כשלים נורמטיביים, שתמציתם בהיעדר הסדרה מפורשת של הקמת מתקני הרמה באולמות אירועים.
11. עוד נקבע בהכרעת הדין, כי מספר גורמים מצטברים הביאו לאסון, ואלמלא כל אחד מהגורמים התרשל, ייתכן מאוד כי האסון היה נמנע.
12. מדר הורשע בעבירות של גרם מוות ברשלנות וגרם חבלה ברשלנות, שיוחסו לו בכתב האישום.

לפי הכרעת הדין, מדר סטה באופן קיצוני מהפרקטיקה הנדרשת מהנדס קונסטרוקציה. מדר סיפק אישור לפיו גופי התאורה אינם מסוכנים, וזאת למרות הסכנה שנבעה מהמתקן המרכזי. מדר לא ביקש תכנית או שרטוט של המתקן המרכזי ולמעשה לא קיבל אף נתון הנוגע למתקן. מדר לא ערך בדיקה ראויה של המתקן וככל הנראה לא ערך בדיקה ממשית של המתקן. מדר לא בדק אם המתקן נבדק על ידי מהנדס מכונות או בודק מוסמך וגם לא דאג לקבל נתונים כלשהם מבעלי המקצוע. מדר לא בדק את מנגנוני האבטחה של המתקן המרכזי. מדר לא החריג מפורשות את המתקן המרכזי מהאישורים שנתן, וגם לא ציין כי יש צורך בבודק מוסמך, מהנדס מכונות שהוא מהנדס הרמה לבדיקת הפן הדינמי של המתקן.

מעשיו של מדר תרמו באופן מהותי להתרחשות האסון. כתוצאה מהתרשלותו של מדר בבדיקה של המתקן המרכזי ובמתן האישורים, לא התגלו הכשלים המרובים במתקן המרכזי, לרבות כשלי תכנון וביצוע ולא תוקנו הכשלים לפני הפעלת המתקן מעל ראשיהם של באי האולם. מדר אישר את בטיחותם של כל מתקני התאורה ולא החריג באופן מפורש את המתקן המרכזי מהאישורים שנתן או את הפן הדינמי של המתקן.

עוד נקבע בעניינו של מדר, כי לא עומדת לו טענה להגנה מן הצדק מטעמי אכיפה בררנית וגם לא הוכחו מחדלי חקירה שיש בהם כדי לפגוע בהגנתו, וזאת משום האבחנות בינו ובין אחרים. עם זאת, נקבע בהכרעת הדין, כי לא ניתן להתעלם מטענותיו של מדר, כי אי העמדתו של האדריכל לוי לדין מעוררת תחושה של אי נוחות, בהיותו אחראי הן על הפיקוח העליון והן על השגת מכלול האישורים הנדרשים ל"טופס 4" ולרישיון עסק.

ראיות לעונש

13. מטעם התביעה העיד ארז חיון, בנה של אביבה חיון, המנוחה. בעדותו מסר, כי אמו היתה מרכז הבית, החזיקה את העסק שניהלו וכן סייעה לאחיה ואחיותיה. עוד מסר, כי לפני כ-4 שנים השתתפו בחתונה, אירוע שמח ושגרת, שהסתיים במות אמו כתוצאה מנפילת מתקן התאורה המרכזי. בעקבות זאת, חייו וחיי משפחתו השתנו מהקצה לקצה, המשפחה התפרקה מבחינה כלכלית ונפשית וטרם חזרה לתפקוד. עוד הדגיש את הכאב היום יומי והקשיים הבירוקרטיים. לדבריו, מאז האירוע לא השתתף בחתונה כלשהי לאור החשש והיעדר הביטחון. ארז חיון ביקש מבית המשפט להרתיע את הנאשמים שתפקידם לשמור על בטחון הציבור.

14. מטעמו של מדר העידו מספר בלתי מבוטל של עדים לעונש.

אמיר דהן, מנהל מס רכוש וקרן פיצויים ברשות המסים, מסר כי הכיר את מדר במסגרת תפקידו כמי שערך חוות דעת בעניין נזקי מלחמה. לדבריו, מדר אדם מקצועי ומסור, זמין עבור האזרחים בכל שעה, לרבות בלילות ובסופי שבוע. עוד ציין, כי מדר היה אחד מהמהנדסים המובילים בקרן הפיצויים בכל הארץ, הן מבחינת מקצועיות והן מבחינת אמינות. בעקבות מקרה זה, הוחלט ברשות המסים שלא להעסיקו עוד.

גם ראובן מובסוביץ', מנהל המשק בתדיראן, העיד לזכותו של מדר. בעדותו מסר, כי הוא מכיר את מדר כ-30 שנים, מאז שימש כמהנדס קונסטרוקציה בתדיראן. לדבריו, מדר זכה לתשבחות על אודות מקצועיותו, זמינותו ומתן שירות מיטבי.

עוד העיד נמרוד יערי, מפקדו של מדר במילואים. בעדותו מסר, כי מדר שירת שירות מילואים קרבי פעיל, ומילא את תפקידו בצורה נאמנה ומכובדת. עוד מסר, כי גם בתפקידו כמנהל פרויקטים בתעשייה, עבד עם מדר בפרויקטים שונים וגם העסיקו. לדבריו, מדר תמיד ביצע את עבודתו "מעל ומעבר" תוך בדיקה ופיקוח.

דני מנור, שירת עם מדר בצנחנים ובשירות מילואים כ-40 שנים. לדבריו, מדר "אמיץ, ישר, בחור שתמיד אפשר לסמוך עליו". כן הוסיף, כי חייו של מדר השתנו בעקבות המקרה. עוד מסר, כי מדר "מאמין בחפותו ובחוסר אחריותו למה שקרה".

העיד גם יגאל כהן, שמדר ליווה אותו כסטודנט בפרויקט שערך. לדבריו, מדר תרם מזמנו, נתן יחס אישי "מעל ומעבר" ושימש כמנחה טוב. עוד ציין, כי הוא אף ממשיך להיעזר במדר במסגרת עבודתו.

ניב נחום, יועץ חיצוני במועצה האזורית מטה יהודה, מסר כי הוא מכיר את מדר כשמונה שנים ונעזר בשירותיו בפרויקטים שלו. לדבריו, מדר תמיד נתן ייעוץ מקצועי ו"אין אצלו מצב לעגל פינות לא לבדוק עד הסוף כל פרויקט לפני ואחרי".

גם משה כהן, מנהל פרויקטים באגף הבניה, העיד לטובת מדר. בעדותו מסר, כי מדר תכנן עבורו עבודות בתחום המוסדי ותמיד הקפיד על בדיקות ראויות והיה זמין.

טיעונים לעונש

15. לטענת בא כוח התביעה, בקביעת מתחם העונש ההולם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות שנקבעו בהכרעת הדין: מדר כלל לא בדק את המתקן המרכזי. הרשלנות של מדר היתה שיטתית, לרבות היעדר תיעוד הביקור באולם, היעדר תיעוד הבדיקה ביומנו, החסרים באישור הידני ובאישור המודפס. פזיזותו של מדר באה גם לידי ביטוי בהחלפת גרסאות חדשות לבקרים וכן בהיעדר הסדר בשמירת המסמכים במשרדו. מכאן, כי היסוד הנפשי קרוב ליסוד הנפשי הנדרש בעבירות מסוג מודעות, משמע פזיזות, קלות דעת וסיכון בלתי סביר. המדובר, אפוא, ביסוד הנפשי ברמה הגבוהה ביותר ביחס לעבירה של רשלנות.

16. לטענתו, בקביעת מתחם העונש ההולם יש לקחת בחשבון הן את מותה של המנוחה והן את חבלתם של 17 נוספים, לרבות קורבנות שנגרמו להם שברים בגולגולת, דימומים, שברים בעמוד שדרה ועוד.

17. עוד טען בא כוח התביעה, כי כתוצאה ממעשיו של מדר נפגעו הערכים החברתיים של הגנה על חייו של אדם, בטחונו ושלמות גופו. לטענתו, מידת הפגיעה היא גבוהה, לאור חלקו של מדר והנזקים שנגרמו, הכוללים לא רק פגיעה בגוף אלא גם פגיעה בנפש. יתר על כן, פוטנציאל הנזק עוד היה גדול יותר לאור ריבוי המשתתפים באירוע.

18. מכאן טען בא כוח התביעה, כי מתחם העונש ההולם את העבירות מושא כתב האישום, בנסיבות העניין, נע בין מאסר לתקופה של 15 חודשים ובין מאסר לתקופה של 25 חודשים.

19. עוד הוסיף בא כוח התביעה, כי בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירות: למדר יש עבר פלילי בתחום של ביצוע עבודות ללא היתר (עת/1 - עת/2); מדר לא לקח אחריות על מעשיו גם לאחר הכרעת הדין.

20. עוד הוסיף, כי אין בטענות להגנה מן הצדק, כדי להביא להפחתה בענישתו של מדר, וזאת משום האבחנות בינו ובין האחרים.

21. לאור האמור, עתר בא כוח התביעה להטיל על מדר עונש שהוא במחצית המתחם, לצד מאסר על תנאי ופיצוי.

22. בא כוחו של מדר טען, כי יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירות: לפי הכרעת הדין, התרשלותו של מדר, אינה בכך שלא ערך בדיקות הנדרשות מבודק מוסמך אלא בכך שלא ציין כי יש צורך בבודק מוסמך. מכאן, כי מדובר בהתרשלות ברמה נמוכה יחסית; מדר לא היה מעורב בייזום, בתכנון ובהקמה של המתקן המרכזי; נעשה שימוש במתקן המרכזי, בניגוד לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל - 1970, עוד לפני מעורבותו של מדר במתן האישור. האדריכל לוי הוא שביקש ממדר לערוך בדיקת קונסטרוקציה והיה עליו לדעת כי יש מקום להזמין בודק מוסמך. מכאן, כי רשלנותו של מדר, כפי שנקבעה בהכרעת הדין, היא נקודתית ומצומצמת.
23. עוד טען, כי לאור ממצאי בית המשפט בדבר הגבלת אחריותו של מדר לכך שלא התריע על הצורך בעריכת בדיקה על ידי בודק מוסמך, ולאור אחריותו של לוי להזמין בודק מוסמך, יש מקום לצמצם בעונשו של מדר. בהקשר זה הדגיש את מחדלי הרשויות, בכך שלא דרשו אישור בודק מוסמך ולא הבהירו הדרישות.
24. עוד הוסיף בא כוחו של מדר טענות מטענות שונות בניגוד להכרעת הדין, כמו למשל לעניין תפקידו של יועץ הבטיחות, הצורך בשכירת ממונה בטיחות, ועוד.
25. מכאן טען, כי יש לקבוע מתחם עונש הולם מקל ממדיניות הענישה הרלוונטית.
26. עוד הוסיף בא כוחו של מדר, כי בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירות: מדר הוא אדם נורמטיבי, בעל משפחה, העובד למחייתו; מדר שירת בצנחנים וכן בשירות מילואים לאורך שנים, ותרם לחברה; מדר משמש כמהנדס עשרות שנים ובהרשעתו יש כדי לפגוע בו באופן ממשי ואינהרנטי; עדי ההגנה לימדו על אופיו הטוב של מדר, מקצועיותו ותרומתו לחברה.
27. עוד טען, כי בקביעת העונש ההולם יש לקחת בחשבון גם את הטענות להגנה מן הצדק, ובכלל זה כי רשלנותו של לוי משמעותית ביותר, וזאת משום שיכול היה למנוע את כל השתלשלות העניינים. כן הפנה למחדלי הרשויות בכך שלא דרשו בדיקה של בודק מוסמך.
28. מכאן עתר בא כוחו של מדר להסתפק בעונש שאינו כולל מאסר כלל, ולכלל היותר, כולל מאסר קצר בדרך של עבודות שירות.
29. בדברו האחרון, חזר מדר על טענותיו לעניין הכרעת הדין, כפי שבאו לידי ביטוי, בין היתר בסיכומים שהגיש מטעמו.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

30. בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות אותן ביצע מדר יתחשב בית המשפט **בערך החברתי** הנפגע מביצוע העבירות, **במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה** הנהוגה **ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות**.
31. כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע מדר נפגעו הערכים החברתיים של הגנה על שלמות גופו של אדם, חיי ובטחונו.

32. התנהלותו הרשלנית של מדר תרמה לאסון שהתרחש ותוצאותיו הקשות, פטירת המנוחה, אביבה חיון ז"ל, ופציעתם של 17 נוספים, שחלקם סבל מחבלות קשות לפי הפירוט הבא: **אליעזר אברגיל** לאחר טראומת ראש עם דימום סובדוראלי ב-CT (ת/46); **לימור וקנין** פונתה לבית החולים עקב חרדה (ת/96, ת/114); **ליאת בן צבי** נפגעת חרדה (ת/97); **שמואל אלבז** אובחן כסובל מחבלה באזור הפריטאלי (ת/98, ת/149); **רועי אנוקוב** אובחן כסובל מחבלה בראש באיזור פריטאלי (ת/99, ת/143); **עידו שמר** אובחן כסובל מחתך קל בראש והתלונן על כאבים בכתפיים (ת/100); **שרון בן שלמה** פונתה לבית החולים עקב חרדה (ת/101, ת/123); **יצחק חיון** פונה לבית החולים ואובחן כסובל מהמטומה פרונטאלית מדממת קלות במצחו וחתך מדמם באפו. חיון דיווח גם על כאב גב חזק וחוסר תחושה מאמצע הגב ומטה (ת/102); **קובי סויסה** פונה לבית החולים בשל תלונה על חבלה בבטן (ת/103); **רם ארביב** אובחן כסובל מחתך באזור האוקסיפיטלי של הראש (ת/108); **טופז מאבי** נפגעת חרדה (ת/110); **שיראל לוי** נפלה על הרצפה (ת/112); **קרין חיון** פונתה לבית החולים לוידוא שלימות הריון (ת/127); **נתן לוי** נחבל בראשו ובכתף ימין (ת/129); **חיה איטה** נפלה על הרצפה ופונתה (ת/131); **אסתר אפריאט** נחבלה בשוק ימין (ת/134); **מתן אשור** נחבל בכף יד שמאל (ת/138); **יצחק איטה** התלונן על רגישות בגב תחתון (ת/140); **מאי פרץ** נחבלה בראש ובצוואר. בדיקת CT צוואר הדגימה שברים מרוסקים (ת/145); **נוי בניטה** פונה לבית החולים עקב אי שקט פסיכומטורי (ת/147).
33. לעניין זה לקחתי בחשבון הן את הנזק הישיר שגרם מדר, משמע גרם מוות ופציעת 17 נוספים, והן את הנזק העקיף, כפי שבא לידי ביטוי בעדותו המרגשת של בן המנוחה, לרבות הכאב והצער ונזקים נפשיים לבני המשפחה.

מדיניות הענישה

34. בקביעת מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון גם את מדיניות הענישה הרלוונטית. מטבע הדברים, אין מקרה אחד של מוות ברשלנות דומה למשנהו, ולכל אחד נסיבות ייחודיות. גם רמת הרשלנות של הנאשמים שונה ממקרה למקרה.
35. חלק מהפסיקה העוסקת בגרם מוות ברשלנות עניינה בתאונות עבודה שבמסגרתן נפלו עובדים באתרי בנייה אל מותם או שנפלו עליהם מתקנים או מבנים. ברוב רובם של מקרים אלו מדובר היה בפטירה של אדם אחד ללא חבלה של נוספים. על כך ניתן ללמוד מהפסיקה שלהלן:
- רע"פ 2749-06 **בית רוז (ר.א.מ.) בע"מ** (16.5.06) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות ובעבירה של אי קיום הגנה מפני נפילה. הנאשמת הקימה בניין משרדים והנאשם היה בעל מניות החברה ושימש כמהנדס הקונסטרוקציה של הבניין. נקבע כי הנאשמים אחראים למות המנוח שעבד בביצוע עבודות טיח בבניין ונפל מגובה רב דרך הפיר אל מותו. עוד נקבע כי הנאשמים היו "מבצעי הבניה" בעת שנפגע המנוח וכי הנאשמים התרשלו בכך שלא מינו מנהל עבודה כנדרש על פי התקנות. בית המשפט הטיל על הנאשמת קנס בסכום של 10,000 ₪. על הנאשם 2 הטיל מאסר לתקופה של חודשיים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 15,000 ₪; בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם. בית המשפט העליון דחה את בקשתם של הנאשמים להרשות ערעור;
- ע"פ (מרכז) 24087-11-18 **ח'יר חסן נ' מדינת ישראל** (14.2.19) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. הנאשם שימש מנהל עבודה בחברת בניה.

במהלך העבודה המנוח נפל מפיגום אל הקרקע ונפטר מפצעיו. נקבע כי הנאשם התרשל בתפקידו בכך שלא נקט באמצעי הזהירות הנדרשים שהיה בהם כדי למנוע את מותו של המנוח. בית המשפט הטיל על הנאשם, לפי הסדר הטיעון, מאסר לתקופה של שישה חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 10,000 ₪; בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;

- ע"פ (מרכז) 64133-06-17 **משה נ' פרקליטות מחוז מרכז** (28.11.18) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמים, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. נקבע כי במעשיהם הובילו הנאשמים לנפילת המנוח, עובד ניקיון באתר בניה, אל מותו דרך פיר לא מגודר. נאשם 1 שימש כמבצע הבנייה ונאשם 2 ניהל את אתר הבניה. נאשם 3 עבד באתר הבניה. נקבע כי נאשם 1 התרשל בכך שחדל מלמלא את חובתו ולא מינה מנהל עבודה שאמון על הבטיחות. נקבע כי נאשם 2 ניהל את האתר ללא כל הדרכה והיה מודע לסכנה בפיר. עוד נקבע כי נאשם 3 נעדר תפקיד בטיחותי, אולם התרשל בביצוע. בית המשפט הטיל על נאשמים 1 - 2 מאסר לתקופה של 4 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 5,000 ₪. על נאשם 3 הטיל מאסר לתקופה של 3 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 5,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של נאשם 1 לעניין חומרת עונשו והטיל עליו מאסר לתקופה של 3 חודשים בדרך של עבודות שירות;

- ע"פ (י-ם) 7415-09-15 **בן חמו נ' מדינת ישראל** (26.1.16) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. המערער היה אחראי להרכבת קורת מתכת, אשר חלקה נפל, וגרם למותו של המנוח. בית המשפט קבע כי כל המעורבים עבדו בהתאם לשיטת העבודה שתכנן הנאשם, אשר אישר שאין לו כל ניסיון בעבודה מסוג זה, ללא תכנית עבודה ממשית ומבלי לאבטח כראוי את המקום. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 4 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 7,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;

- ע"פ (מרכז) 20671-04-11 **גיל נ' מדינת ישראל** (7.7.11) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשם בעבירה של גרם מוות ברשלנות. הנאשם הוא הבעלים ומנהל החברה. נקבע כי הנאשם היה אחראי למות המנוח אשר נמצא בתחתית תעלה חפורה שהתמוטטה. עוד נקבע כי הנאשם התרשל בכך שלא דאג שהעבודה תתבצע בפיקוח של מנהל עבודה, לא הבטיח את צדי החפירה מפני התמוטטות, לא הבטיח את בטיחות המנוח, לא ערך ביקורת בטיחות ולא הדריך את המנוח והעובדים. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של 5 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס בסכום של 10,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;

36. על מדיניות הענישה הרלוונטית למוות של אדם כתוצאה מרשלנות שתוצאתה בקריסת מתקני הרמה ניתן ללמוד מהפסיקה שלהלן:

- ע"פ (י-ם) 22071-07-15 **חזוני נ' מדינת ישראל** (15.2.16) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. הנאשם היה בעלים של אולם אירועים ואחראי להתקנת מתקן הרמה אשר העלה והוריד משאות מהמטבח. קריסת המתקן הובילה למותו של המנוח. נקבע כי הנאשם לא דאג להשגת אישור בודק מוסמך, והמתקן לא נבדק על ידי מהנדס. בית המשפט הטיל על הנאשם מאסר לתקופה של חודשיים בדרך של עבודות שירות ומאסר על תנאי. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של הנאשם;

- ת"פ (אש') 4006-03-12 **מדינת ישראל נ' כור מתכת בע"מ ואח'** (21.1.15) - בית משפט השלום

הרשיע את נאשמים 1 - 4, לפי הודאתם, בעבירות של גרם מות ברשלנות ובעבירות נלוות בניגוד לפקודת הבטיחות העבודה. נאשם 2 הועסק על ידי נאשמת 1 כמנהל עבודה. נאשמת 3 שימשה כקבלנית משנה. נאשם 4 הוא המנכ"ל והבעלים של קבלנית המשנה. הנאשמים בנו מתקן הרמה לצורך הקמת מכלים לטיהור שפכים. נאשם 2 הנחה את נאשם 4 בבניית מתקן ההרמה. כתוצאה משבירת אחת מחוליות השרשרת של מתקן ההרמה, נפל המנוח אל מותו. בית המשפט הטיל על נאשמת 1 פיצויים בסכום של 15,000 ₪ ועל נאשמת 3 פיצויים בסכום של 5,000 ₪. על נאשמים 2 ו-4 הטיל בית המשפט מאסר לתקופה של 4 חודשים בדרך של עבודות שירות ומאסר על תנאי.

37. גם פסיקה זו שעניינה במוות של עובד באתרי בנייה או במקום עבודתו נעה סביב מספר חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות.

38. שינוי מסוים במדיניות הענישה ניתן למצוא בגזר דין שניתן לאחרונה בע"פ (י-ם) 12107-09-18 **ורשבסקי נ' מדינת ישראל**, ע"פ 12701-09-18 **צוקר נ' מדינת ישראל**, ע"פ 17353-09-18 **מדינת ישראל נ' ורשבסקי וצוקר** (6.1.19).

בפרשה הנזכרת, בית משפט השלום הרשיע את נאשמים 2 ו-3 לפי הודאתם, בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ובשתי עבירות של חבלה ברשלנות. את הנאשמים 1, 4 - 5 הרשיע בית המשפט, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ובשתי עבירות של חבלה ברשלנות. נאשם 4 זוכה. כל הנאשמים היו אחראים למותה של חיילת בקריסת מבנה תאורה בעת חזרה לטקס הדלקת המשואות בהר הרצל. על נאשמת 1, חברת עיצוב הבמה, הטיל בית המשפט התחייבות בסכום של 50,000 ₪ ופיצויים בסכום כולל של 120,000; על נאשם 2, שמילא תפקיד ניהולי, הטיל מאסר לתקופה של 7 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום כולל של 9,000 ₪; על נאשם 3, שמילא תפקיד בכיר בחברה ונטל חלק משמעותי בתכנון הלקוי, הטיל מאסר לתקופה של 6 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים סכום כולל של 9,000 ₪. בעניינו של נאשם 5, שנתן שירותי הנדסה לתכנון המבנה, וליווה את הקמתו ואישורו, נקבע מתחם ענישה הנע בין מאסר לתקופה של 6 חודשים ובין מאסר לתקופה של 18 חודשים. בית המשפט חרג ממתחם העונש לקולא והטיל על נאשם 5 צו שירות לתועלת הציבור, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום כולל של 15,000 ₪; בעניינו של נאשם 6, יועץ הבטיחות של הטקס, נקבע מתחם ענישה הנע בין מאסר לתקופה של 3 חודשים, שיכול ויבוצע בדרך של עבודות שירות, ובין מאסר לתקופה של 10 חודשים. בית המשפט הטיל על נאשם 6 מאסר לתקופה של 4 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי, פיצויים בסכום כולל של 4,500 ₪ וצו מבחן. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורה של התביעה בעניינו של נאשם 5, דחה את ערעורו והטיל עליו מאסר לתקופה של 9 חודשים. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורה של התביעה בעניינו של נאשם 6, והטיל עליו מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות ופיצויים בסכום כולל של 10,000 ₪.

39. הנה כי כן, עד לאחרונה לא הוטלו עונשי מאסר בפועל בתיקים הכוללים נסיבות דומות. עם זאת, לאחרונה חל שינוי מסוים במדיניות הענישה. שינוי זה מבטא את הצורך להציב רף ענישה הולם ביחס לעבירות שיש בהן קטילה של חיי אדם ופגיעה בגופם. יש לזכור בהקשר זה, שרוב רובה של הפסיקה עניינה בגזרי דין של נאשמים נורמטיביים נעדרי עבר פלילי. עם זאת, קיים צורך להתוות מדיניות ענישה שיש בה לא רק ביטוי לנסיבות האישיות של הנאשמים אלא גם למכלול האינטרס הציבורי, כפי שבא לידי ביטוי בעיקרון ההלימה שבחוק העונשין.

את הצורך בשינוי המדיניות יש ליישם בזירות ובמתינות. בה בעת, על מדיניות הענישה המשתנה ליתן ביטוי לעליונות הערך של חיי אדם, לחשיבות ההרתעה בהקשר זה, ולצורך לעורר שינוי ביחס לתאונות המובילות

לפגיעה בחיי אדם.

קביעת מתחם העונש ההולם באשר למדר

40. בקביעת מתחם העונש ההולם ביחס למדר, לקחתי בחשבון את הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירות כפי שנקבעו בהכרעת הדין: מדר סטה באופן קיצוני מהפרקטיקה הנדרשת ממהנדס קונסטרוקציה; מדר סיפק אישור לפיו גופי התאורה אינם מסוכנים, וזאת למרות הסכנה שנבעה מהמתקן המרכזי; מדר לא ביקש תכנית או שרטוט של המתקן המרכזי ולמעשה לא קיבל אף נתון הנוגע למתקן; מדר לא ערך בדיקה ראויה של המתקן, וככל הנראה לא בדק את המתקן כלל. מדר לא בדק אם המתקן נבדק על ידי מהנדס מכונות או בודק מוסמך וגם לא דאג לקבל נתונים כלשהם מבעלי המקצוע; מדר לא בדק את מנגנוני האבטחה של המתקן המרכזי; מדר לא החריג מפורשות את המתקן המרכזי מהאישורים שנתן, וגם לא ציין כי יש צורך בבודק מוסמך, מהנדס מכונות שהוא מהנדס הרמה לפן הדינמי של המתקן.

41. מעשיו של מדר תרמו באופן מהותי להתרחשות האסון. כתוצאה מהתרשלותו של מדר בבדיקה של המתקן המרכזי ובמתן האישורים, לא התגלו הכשלים המרובים במתקן המרכזי, לרבות כשלי תכנון וביצוע ולא תוקנו הכשלים לפני הפעלת המתקן מעל ראשיהם של באי האולם. מדר אישר את בטיחותם של כל מתקני התאורה ולא החריג באופן מפורש את המתקן המרכזי מהאישורים שנתן או את הפן הדינמי של המתקן. למעשה, מדר יכול היה למנוע את האסון, למרות ההתרשלות של כל יתר הגורמים, לו ביצע תפקידו כראוי. יש להדגיש בהקשר זה, כי מדר הוא איש מקצוע, להבדיל מכל האחרים, ומכאן גם שהפרת חובת הזהירות היא ברמה גבוהה יותר.

42. גם בעניינו של מדר נקבע בהכרעת הדין כי אין באחריותם של אחרים כדי להפחית מרשלנותו וגם ההשוואה ביניהם אינה במקומה משום התפקידים השונים. נקבע כי בעלי תפקידים אחרים לא היו אחראים על בטיחות מתקני התאורה. עם זאת, עלו תהיות בהכרעת הדין באשר לאי העמדתו של האדריכל איציק לוי לדין לאור תפקידו כאחראי הן על הפיקוח העליון והן על השגת האישורים הנדרשים ובכלל זאת אישור של בודק מוסמך למתקן המרכזי שהוא מתקן הרמה.

43. מכאן שהפגיעה בערכים החברתיים היא גבוהה.

44. לאור האמור, בהתאמת מדיניות הפסיקה שפורטה לנסיבות ביצוע העבירות במקרה הנדון, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 6 חודשים שיכול יבוצע בדרך של עבודות שירות ובין מאסר לתקופה של 14 חודשים, לצד ענישה נלווית.

העונש ההולם בתוך המתחם - מדר

45. בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם לקחתי בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירות: מדר בעל משפחה ועובד למחייתו; מדר שירת שירות קרבי בצה"ל וכן שירת במילואים במשך שנים ותרם לחברה; מדר משמש כמהנדס עשרות שנים ויש בהרשעה כדי לפגוע בו באופן ממש; עדי אופי מטעם מדר העידו על מקצועיותו, זמינותו ותרומתו לחברה;

לחובתו של מדר עבר פלילי בתחום של תכנון ובניה בגין ביצוע עבודות ללא היתר (עת/1 - עת/2); מדר אינו לוקח אחריות על מעשיו, גם לא בדיעבד לאחר מתן הכרעת הדין, ולמעשה הוא משוכנע כי פעל ללא דופי;

46. כאן המקום להתייחס לטענותיו של מדר להגנה מן הצדק. לא ניתן להתעלם מטענותיו של מדר בגין אי העמדתו לדין של האדריכל לוי, המעוררת תחושה של אי נוחות, בהיותו אחראי הן על הפיקוח העליון והן על השגת מכלול האישורים הנדרשים ל"טופס 4, ולרישיון העסק. לטענות אלו יש משקל בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם.
47. עם זאת, אין בכוונתי להכריע בטענות בא כוחו של מדר ומדר עצמו בניגוד להכרעת הדין.
48. לפי חוות הדעת הממונה על עבודות שירות מיום 14.5.19, נמצא מדר מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות.
49. הנה כי כן, בשקלול מכלול הנסיבות, בשל אי נטילת אחריות ולו בדיעבד, ועברו הפלילי של מדר בתחום התכנון והבנייה, יש להטיל עליו עונש שהוא מעל מחצית מתחם העונש ההולם והוא כולל מאסר, מאסר על תנאי ופיצויים. שקלתי אם להורות על ביצוע המאסר בדרך של עבודות שירות ואף שלחתי את מדר לממונה, אולם בסופו של דבר לא מצאתי לנכון להורות כן, בעיקר בשל ההפרה הגסה של רמת הזהירות הנדרשת מאנשי מקצוע, וזאת לצד היעדר נטילת אחריות כלשהי על הרשלנות החריגה שבמעשיו.

סוף דבר

50. לפיכך, אני גוזרת על נאשם 3, עתניאל מדר, את העונשים הבאים:
- א. מאסר לתקופה של 10 חודשים. מדר יתייצב לביצוע מאסרו בבית המעצר ניצן ביום 17.7.19;
- ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים, והתנאי הוא שבמשך 3 שנים מהיום לא יעבור כל עבירה מהסוג בה הורשע;
- ג. פיצוי בסכום של 15,000 ₪ או 150 ימי מאסר תמורתו. הנאשם ישלם את הפיצוי ב-10 תשלומים שווים ורצופים, הראשון עד ליום 1.7.19 והיתרה עד ל-1 לכל חודש קלנדרי שלאחר מכן.

זכות ערעור כחוק תוך 45 ימים.

ניתן היום, א' סיוון תשע"ט, 04 יוני 2019, במעמד הצדדים.